

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1ObdoK/2/2025
Identifikačné číslo spisu:	7119209456
Dátum vydania rozhodnutia:	11.02.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Erika Čanádyová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:7119209456.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Čanádyovej a členiek senátu JUDr. Jany Hullovej a JUDr. Miroslavy Janečkovej, v spore žalobcov 1) A. I., narodeného X. B. XXXX, C. Košice, 2) I. O., narodenej XX. O. XXXX, M. XX, I., oboch zastúpených advokátom JUDr. Vladimírom Kucharčíkom, Štefánikova 40, Košice, IČO: 11 967 650, proti žalovanej B. I., narodenej XX. Q. XXXX, M. XX, zastúpenej advokátkou JUDr. Ingrid Kovalčukovou, Štúrova 22, Košice, IČO: 10 826 271, o zrušenie oddĺženia pre nepoctivý zámer, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 30. novembra 2023, č. k. 3CoKR/21/2022-478, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Košice I z 28. septembra 2021, č. k. 26Odi/6/2019-402 a rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 30. novembra 2023, č. k. 3CoKR/21/2022-478 z r u š u j e a v e c v r a c i a Mestskému súdu Košice na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Košice I (ďalej tiež „súd prvej inštancie“) z 28. septembra 2021, č. k. 26Odi/6/2019-402 rozhodol, že zrušuje oddĺženie žalovanej, o ktorom Okresný súd Košice I rozhodol uznesením zo 7. júna 2018 vo veci vedenej pod sp. zn. 31Odk/227/2018, ktoré bolo zverejnené v obchodnom vestníku pod č. 113/2018 dňa 13. júna 2018, a to pre nepoctivý zámer žalovanej ako dlžníka. Zároveň žalobcom v 1. a 2. rade priznal náhradu trov konania voči žalovanej v rozsahu 100 % a žalovanej nepriznal právo na náhradu trov konania.

2. V odôvodnení uznesenia skonštatoval, že medzi stranami nebolo sporné, že došlo k vyššie uvedenému oddĺženiu žalovanej, čo bolo preukázané aj zverejnením predmetného uznesenia v obchodnom vestníku. Žalobcovia si do konkurzného konania vedeného voči žalovanej ako dlžníčke prihlásili konkurzné pohľadávky, a to žalobca v 1. rade sumu 4 692,10 eura titulom obvyklého nájomného a náhrad za zrealizované úhrady poplatkov za spotrebu médií za užívanie bytu za obdobie od 1. marca 2011 do 30. októbra 2012 a úroky z omeškania v sume 469,21 eura, spolu 5 161,31 eura, a žalobkyňa v 2. rade sumu 18 408,61 eura titulom obvyklého nájomného a náhrad za zrealizované úhrady poplatkov za

spotrebu médií za užívanie bytu za obdobie od 1. januára 2013 do 31. júla 2016 a úroky z omeškania v sume 3 681,72 eura, spolu 22 090,33 eura. Tieto skutočnosti vyplývajú z predložených prihlášok nezabezpečených pohľadávok žalobcov v 1. a 2. rade. Žalovaná uviedla žalobcov v zozname veriteľov. Pohľadávky žalobcov neboli popreté, o čom svedčí zoznam veriteľov a zoznam pohľadávok. Vzhľadom na uvedené sú žalobcovia veriteľmi žalovanej.

3. Ďalej súd prvej inštancie uviedol, že medzi stranami nebolo sporné ani to, že v obchodnom vestníku bol pod č. 207/2018 dňa 25. októbra 2018 bol zverejnený oznam o zrušení konkurzu z dôvodu, že konkurzná podstata nepokryje náklady konkurzu. K uspokojeniu týchto pohľadávok však nedošlo, a to ani čiastočne. Medzi stranami nebol sporný ani priebeh exekučného konania vedeného proti povinnému - zomrelému manželovi žalovanej, že žalovaná v prílohe k návrhu na vyhlásenie konkurzu uviedla svoj majetok a popísala svoju aktuálnu životnú situáciu, že zomrelý manžel žalovanej pred smrťou daroval nehnuteľnosti svojmu synovi, ani že na Okresnom súde Košice II prebiehali konania pod sp. zn. 20C/10/2017 o vydanie bezdôvodného obohatenia, sp. zn. 29C/2/2014 o vydanie bezdôvodného obohatenia a sp. zn. 29C 127/2009 o vypratanie nehnuteľnosti. Vo veci vedenej pod sp. zn. 20C/10/2017 bolo konanie proti žalovanej zastavené z dôvodu vyhlásenia konkurzu na jej majetok, a proti jej manželovi z dôvodu, že zomrel. Rozsudkom č. k. 20C/10/2017-409 z 9. júna 2020 bolo konanie v časti o zaplatenie 3 192,10 eura s príslušenstvom zastavené, a v prevyšujúcej časti bola žaloba voči žalovanému manželovi žalovanej zamietnutá. V konaní vedenom pod sp. zn. 29C/2/2014 bolo uznesením z 15. júna 2016 konanie proti žalovanému manželovi žalovanej zastavené. Uznesením vo veci sp. zn. 29C/2/2014 z 26. februára 2020 bolo konanie zastavené z dôvodu, že na majetok žalovanej bol vyhlásený konkurz, a z dôvodu, že jej manžel zomrel. Rozsudkom č. k. 29C/127/2009-607 z 21. januára 2015 uložil súd manželovi žalovanej a žalovanej povinnosť vypratať byt, a žalobu voči jej manželovi zamietol (rozsudok nadobudol právoplatnosť vo výroku o zamietnutí žaloby dňa 25. marca 2015 a vo výroku o uložení povinnosti vypratať byt dňa 2. augusta 2016 (v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 9. júna 2016). Sporný medzi stranami nebol priebeh týchto konaní, ani to, že pred žalobkyňou v 2. rade bol vlastníkom predmetného bytu žalobca v 1. rade, ktorý nadobudol vlastnícke právo od predávajúceho, ktorý nadobudol vlastnícke právo príklepom udeleným súdnym exekútorom v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. Ex-2166/2005, ktorý bol schválený uznesením Okresného súdu Košice II, sp. zn. 49Er/1241/2005 z 26. februára 2009, ktoré nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 9. marca 2009.

4. Následne súd prvej inštancie uviedol, že medzi stranami bolo sporné, či sú splnené podmienky na zrušenie oddĺženia žalovanej. Vzhľadom na rozsudok Okresného súdu Košice II 29C 127/2009-607 a rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 9. júna 2016 mal súd za to, že predmetný byt v uvedenom období ešte nebol vypratáný, čo žalovaná nepoprela. Uviedla len, že už rok pred smrťou manžela v byte nebývali. Vykonaným dokazovaním dospel k záveru, že žalovaná, ako aj jej vtedajší, už nebohý manžel aj napriek skutočnosti, že už neboli vlastníkami nehnuteľností, ktorým bol najprv žalobca v 1. rade a neskôr žalobkyňa v 2. rade, nedisponovali iným titulom na ich užívanie, tieto užívali a neplatili žalobcovi v 1. rade a neskôr žalobkyňu v 2. rade ako vlastníkom tohto bytu nájomné a dodávateľovi tepla a vody - správcovi bytového domu úhrady za dodávku týchto médií. Tieto úhrady platili vlastníci bytu. Súd prvej inštancie uviedol, že správanie žalovanej, ktorá byt uvoľnila až po právoplatnom skončení konania o vypratanie nehnuteľností, čím znemožnila žalobcom disponovať s týmto bytom, je možné považovať za konanie poškodzujúce žalobcov. To, že žalovaná poukázala na okolnosti, za ktorých prišli spolu s nebohým manželom o vlastníctvo bytu v exekučnom konaní, nezavinili žalobcovia, a nemôže byť im na ťarchu.

5. Ďalej súd prvej inštancie uviedol, že dôležité je skúmať správanie žalovanej pred podaním návrhu na oddĺženie vo vzťahu k žalobcom. Žalovaná spolu s nebohým manželom boli uzročení so skutočnosťou, že byt zmenil svojho vlastníka. Nebolo podstatné, či vedeli kto je jeho aktuálnym vlastníkom (i keď túto skutočnosť si mohli zistiť z výpisu aktuálneho listu vlastníctva) ale vedeli, že nie sú už vlastníkami bytu, a napriek tomu byt odmietali vypratať. Až do vypratania bytu však mali uhrádzať náklady spojené s jeho užívaním. Žalovaná spolu s nebohým manželom sa mohli zbaviť svojho záväzku z titulu obvyklého nájomného a úhrad za služby spojené s užívaním bytu aj zložením sumy predstavujúcej

platby za tieto služby do úschovy súdu, resp. do notárskej úschovy. Neurobili tak, a ani raz preukázateľne nezaplatili žalobcom minimálne sumy týchto výdavkov, a to za celé obdobie odkedy neboli vlastníkami bytu do času, kým súd rozhodol o žalobnom návrhu o vypratání nehnuteľností, a pritom za celé toto obdobie byt užívali, resp. nevypratali.

6. Súd prvej inštancie skonštatoval, že z uvedeného správania žalovanej v čase pred podaním jej návrhu na vyhlásenie konkurzu možno usudzovať, že mala snahu poškodiť žalobcov ako svojich veriteľov. Dlhodobým užívaním nehnuteľnosti vo vlastníctve najprv žalobcu v 1. rade a neskôr žalobkyne v 2. rade bez právneho titulu a súčasne neuhrádzaním úhrad za ich užívanie, ich vedome (úmyselne) poškodzovala. Žalovaná musela vedieť, že nevypratáním bytu porušuje vlastnícke práva jeho vlastníkov, a napriek tomu v tomto konaní zotrvala, pričom mala aj právnu zástupkyňu, ktorá ju na to mohla upozorniť. Žalovaná nepredložila žiadny listinný dôkaz, ktorým by preukázala úhradu platieb minimálne za spotrebované teplo a vodné a stočné za časové obdobie odkedy spolu s už nebohým manželom neboli vlastníkami bytu do právoplatného skončenia konania o vypratanie bytu. Týmto dôkazom, ktorý mal preukazovať aspoň snahu ich uhrádzať určite nie je zo strany žalovanej predložený návrh na vydanie predbežného opatrenia, keďže ho súd zamietol. Žalobcovia boli nútení podať žalobu o vypratanie bytu, a neskôr aj žalobné návrhy o zaplatenie svojich pohľadávok. Konania vo veciach vydania bezdôvodného obohatenia boli voči žalovanej zastavené iba z dôvodu, že na jej majetok bol vyhlásený konkurz. Žalovaná po právoplatnosti rozhodnutia o vypratání bytu už vedela voči komu má povinnosť byť vypratať, a zároveň vedela, že neuhradila žalobcom žiadne platby v súvislosti s užívaním bytu, ani neoslovila žalobcov, aby im tento nedoplatok dodatočne vyrovnala, ale naopak reagovala tak, že podala návrh na oddĺženie svojej osoby. Žalobcov ako svojich veriteľov však do návrhu na oddĺženie uviedla, bola si teda vedomá, že minimálne čo do základu záväzkov je dlžníkom žalobcov. Vedela, že okrem jediného pozemku, ku ktorému vlastnila iba spoluvlastnícky podiel, žiaden iný majetok nemala. Z toho možno usudzovať, že týmto krokom sledovala cieľ dosiahnuť zbavenie sa dlhov súdom prostredníctvom inštitútu oddĺženia bez toho, aby aspoň čiastočne uspokojila ich nároky, alebo mala majetok či príjmy na čiastočné uspokojenie ich nárokov, ako aj nárokov iných konkurzných veriteľov.

7. Súd prvej inštancie uzavrel, že žalovaná nepreukázala súdu existenciu poctivého zámeru pri podaní návrhu na konkurz, preto dospel k záveru, že žaloba je dôvodná a zrušil oddĺženie žalovanej pre nepoctivý zámer podľa § 166g ods. 1 a ods. 2 písm. h) zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej aj „ZKR“).

8. O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa ustanovenia § 255 CSP v spojení s § 262 CSP, v zmysle ktorého priznal žalobcom voči žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 100 %, nakoľko mali v konaní plný úspech.

9. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 30. novembra 2023, č. k. 3CoKR/21/2022-478 rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil a žalobcom voči žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

10. V odôvodnení svojho rozhodnutia odvolací súd uviedol, že s podrobnými, vecne správnymi a zákonu zodpovedajúcimi závermi súdu prvej inštancie vo veci samej sa stotožňuje a na tieto odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP). Na doplnenie a zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia z hľadiska hmotného práva, k odvolaniu žalovanej a k podstatným tvrdeniam strán sporu v odvolacom konaní uviedol k odvolaciemu dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. d) CSP, že žalovaná neuviedla dostatočne konkrétne, ktoré skutkové alebo procesné okolnosti prípadu by mali tento odvolací dôvod naplniť. Uviedol, že zrejme mal byť naplnený spôsobom uvedeným v odsekoch 18. až 20. odôvodnenia jeho rozhodnutia (formalistický prístup súdu k prejednaniu veci, spôsob odôvodnenia rozhodnutia, účel oddĺženia a možnosť zneužitia oddĺženia podľa ZKR), avšak po náležitom preskúmaní veci odvolací súd skonštatoval, že tento odvolací dôvod nie je daný.

11. Podľa názoru odvolacieho súdu nie je možné konanie súdu prvej inštancie, ako aj spôsob

vyhotovenia a odôvodnenia rozsudku, považovať za prísne formálny a nedostatočne odôvodnený. Žalovaná namietala, že z obsahu rozhodnutia nie je dostatočne zrejmý dôvod, prečo bolo žalobe vyhovie. Ani táto námietka žalovanej však nebola podľa odvolacieho súdu opodstatnená, pretože z obsahu odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie (odseky 27. až 36.) sú dostatočne zrejmé skutkové a právne závery, na základe ktorých súd prvej inštancie žalobnému návrhu vyhovel. V tejto súvislosti odvolací súd dodal, že postupom súdu prvej inštancie nedošlo k porušeniu čl. 2 ods. 1 CSP, čl. 3 ods. 1, CSP, čl. 15 ods. 1 CSP, čl. 16 a čl. 17 CSP, pričom poznamenal, že takto naznačené porušenie práv žalovanej by skôr zakladalo odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP.

12. Ďalej odvolací súd uviedol, že žalovaná vo svojom odvolaní poukázala na účel ZKR, a to aj v súvislosti s jeho novelou platnou od 1. marca 2017, a v tomto smere prezentovala pomerne rozsiahlu judikatúru, podľa ktorej účelom oddĺženia je zbaviť dlžníka, ktorý je fyzickou osobou, jeho dlhov, aby ho dlhy neuspokojené v konkurze neprenasledovali po zvyšok jeho života, aby tieto dlhy negenerovali ďalší jeho úpadok, a aby sa mohol po stránke hospodárskej postaviť na vlastné nohy. S touto prezentáciou účelu oddĺženia podľa ZKR sa odvolací súd stotožnil, avšak uviedol, že s ohľadom na zistený skutkový a právny stav veci (existencia nepoctivého zámeru) toto nič nemení na správnosti rozsudku súdu prvej inštancie.

13. Následne odvolací súd skonštatoval, že rovnako vo veci nie sú dané ani odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP. Žalovaná v rámci svojej obrany dôvodila, že možnosť zrušenia oddĺženia pre nepoctivý zámer podľa § 166f ZKR nie je viazaná aspoň na čiastočnú úhradu pohľadávok veriteľa, čo odôvodnila tým, že pokiaľ by to tak bolo, tak by to muselo byť vyslovene v zákone uvedené. Toto stanovisko žalovanej považoval odvolací súd za oprávnené, avšak mal za to, že nič to nemení na správnosti obsahu rozhodnutia súdu prvej inštancie, pretože dôvod na zrušenie oddĺženia žalovanej bol iný (konkrétne uvedený v § 166g ods. 2 písm. h) ZKR - snaha poškodiť veriteľa). Z rovnakého dôvodu nie je opodstatnená ani ďalšia argumentácia žalovanej o nenaplnení podmienok pre zrušenie oddĺženia, pretože žalovaná v čase oddĺženia bola skutočne platobne neschopná. Aj keď je táto argumentácia v danej veci právne nepodstatná, odvolací súd považoval za vhodné dodať, že podľa § 166g ods. 5 ZKR sa poctivý zámer dlžníka skúma iba v konaní o návrhu na zrušenie oddĺženia pre nepoctivý zámer.

14. Žalovaná v súvislosti s možnosťou zrušenia oddĺženia pre neexistenciu poctivého zámeru namietala, že pod túto skutkovú podstatu nie je možné subsumovať akékoľvek konanie dlžníka pred podaním návrhu s dôsledkom ujmy na strane veriteľa. Uviedla, že aj keď s manželom odmietli po dražbe byť vypratáť a uvoľniť, právnym titulom pohľadávky žalobcov nie je škoda vzniknutá protiprávnym konaním žalovanej, ale ide o bezdôvodné obohatenie, a tiež dodala, že pokiaľ by zákonodarca uvažoval o tom, že pohľadávky vzniknuté z bezdôvodného obohatenia nemôžu byť súčasťou oddĺženia, tak by ich zahrnul do výpočtu nedotknutých pohľadávok v § 166c ods. 1 ZKR. K uvedenej obrane žalovanej odvolací súd uviedol, že nie je opodstatnená, nakoľko nemá oporu v zákone. Z obsahu ZKR vôbec nevyplýva, že snaha poškodiť veriteľa (§ 166g ods. 2 písm. h ZKR) by mohla vzniknúť iba naplnením skutkových podstat žalovanou uvedených trestných činov. K tomuto odvolací súd obdobne dodal, že ak by to tak bolo, tak by to zákonodarca v texte zákona vyslovene uviedol.

15. Za nelogickú a nesprávnu odvolací súd označil aj úvahu žalovanej, že pohľadávky veriteľov (žalobcov) nie sú pohľadávkami z protiprávneho konania (nejde o škodu), ale že ide o nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. K tejto úvahe odvolací súd poznamenal, že dôvodom, pre ktorý súd prvej inštancie správne zistil existenciu nepoctivého zámeru žalovanej voči žalobcom, nebola len skutočnosť, že na jej strane voči žalobcom vznikli pohľadávky titulom nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, ale aj skutočnosť, že žalobcom dlhodobo znemožňovala disponovať s ich bytom, z čoho vyplýva, že žalovaná nepochybne mala snahu spôsobiť žalobcom škodu, a že im škodu dokonca aj reálne spôsobila.

16. Ani obranu žalovanej týkajúcu sa potreby skúmať aj správanie samotného veriteľa a jeho podielu na vzniku následku v podobe nemožnosti uspokojenia jeho pohľadávky dlžníkom nepovažoval odvolací súd za opodstatnenú. Dodal, že súd prvej inštancie toto tvrdenie žalovanej pri svojom rozhodovaní neopomenul, avšak túto obranu žalovanej správne vyhodnotil ako neopodstatnenú so záverom, že daný

stav ohľadom vlastníctva bytu nezavinili žalobcovia, a teda im táto skutočnosť nemôže byť na ťarchu. Vlastnícke právo, ktoré v sebe zahŕňa aj právo vec držať a užívať, je v našom právnom poriadku ústavne garantovaným právom, pričom žalovaná toto právo žalobcov nesporne porušovala. Pozornosti odvolacieho súdu navyše neušla ani tá skutočnosť, že počiatok vzniku problémov žalovanej (aj jej nebohého manžela) spočíva v nerešpektovaní povinnosti platiť výživné pre dieťa manžela, ktoré bolo vymáhané v exekúcii. O povinnosti platiť výživné muselo byť právoplatne rozhodnuté, čo znamená, že nebol rešpektovaný právoplatný rozsudok. Za takejto situácie by nebolo prijateľné vyhodnotiť v neprospech žalobcov inak iba tvrdenie žalovanej o tom, že žalobcovia nenadobudli byt za situácie, aby mohli tvrdiť dobrú vieru, že ihneď po kúpe v ňom budú bývať alebo ho prenajímať.

17. Ďalšia obrana žalovanej v tom zmysle, že podľa ZKR žalovaná nemôže účinne poprieť prihlásené pohľadávky žalobcov, nemá podľa odvolacieho súdu žiadny vplyv na rozhodnutie súdu vo veci samej. Ani ďalšie námietky žalovanej (tvrdenia, že peniaze získané dražbou jej bytu boli čiastočne použité na splatenie pohľadávok správcovi bytu, že žalobcovia nepreukázali dostatočne ich uhrádzanie platieb súvisiacich s užívaním bytu, ani existenciu nepoctivého zámeru žalovanej) neboli opodstatnené, pretože v konaní bolo dostatočne preukázané splnenie zákonných podmienok na zrušenie oddĺženia žalovanej.

18. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd uzavrel, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci, a na takto správne zistený skutkový stav aplikoval príslušné zákonné ustanovenia, t.j. zistil, že odvolacie dôvody deklarované žalovanou nie sú naplnené. Zároveň zistil, že nie je daný ani odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. d) CSP, a preto rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

19. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP tak, že žalobcom, ktorí boli v odvolacom konaní úspešní, priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania voči neúspešnej žalovanej.

20. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podala včas dovolanie žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) a žiadala, aby ho Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) spolu s rozhodnutím súdu prvej inštancie zrušil, a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

21. V dovolaní dovolateľka namietala, že odvolací súd ani súd prvej inštancie sa nevysporiadali s jej východiskovými argumentami, nepriaznivou individuálnou životnou situáciou, do ktorej sa dostala po smrti manžela, ktorej predchádzala strata obydľia bez vlastného pričinenia na základe špekulatívnej exekúcie bytu pre pohľadávku 2 000 eur, s ktorou nemala nič spoločné, keď súdy rozhodujúce v inštančnom postupe odignorovali významné situácie, ktoré nastali v jej živote a mali priamy vplyv na jej správanie pred podaním návrhu na oddĺženie, z ktorých je zrejmé, že na jej strane absentuje akýkoľvek úmysel poškodiť žalobcov ako veriteľov. Konajúce súdy podľa nej pri rozhodovaní odignorovali skúmanie materiálnej stránky veci, konkrétnych aspektov prípadu v súlade s rozhodnutím Ústavného súdu III. ÚS 570/2016 v otázke zisťovania jej poctivého zámeru, keď nevyhodnocovali jej postoj ako dlžníka pred podaním návrhu a vyhlásením oddĺženia, ani neposudzovali okolnosti, ktoré ju viedli k podaniu návrhu a právny dôvod pohľadávok, ktorý viedol k úpadku.

22. Dovolateľka taktiež poukázala na prístup exekútora, ktorý v rozpore s dohodou s jej manželom z decembra 2008 o splácaní dlhu vo výške 2 000 eur na výživnom vydražil byt vo februári 2009 v prospech vydražiteľa svojho budúceho zaťa - rodinného príslušníka exekútora. Dovolateľka priznala, že voči dražbe nevzniesla (ani jej nebohý manžel) všetky opravné prostriedky, nevyužili všetky lehoty na ich podanie, pretože v tom čase mali ťažko postihnutého maloletého syna, následne jej manžel v roku 2012 ochorel, a následne v roku 2017 zomrel. Tvrdila, že v roku 2012, a to 2 a pol roka po vykonaní dražby, nebol schválený rozvrh výťažku, ktorý sa mohol použiť na obstaranie nového bývania pre žalovanú a jej syna. Žalovaná napokon ostala bývať po smrti manžela v dome svojej svokry, ktorá časť domu (jednalo sa o starý dom bez WC, kúrenia, internetu a ďalších bežných záležitostí) previedla na syna žalovanej. Byt sa nachádza v mieste, kde nie sú žiadne pracovné príležitosti a je nízky počet obyvateľov obce. Dovolateľka poukázala, že súdne spory o vypratanie bytu a iné spory proti nej viedol vydražiteľ -budúci zať exekútora, ktorý vydražil byt, a tvrdila, že počas už začatého súdneho konania o

vypratanie bytu, previedol vydražiteľ byt na žalobcu v 1. rade, a ten následne na žalobkyňu v 2. rade, pričom v čase podania návrhu na vypratanie bytu vydražiteľom žalovaná a jej manžel riadne platili za elektrickú energiu a služby spojené s užívaním bytu. Poukázala, že po prevode bytu na žalobkyňu 1 bol byt odpojený od elektrickej energie, napriek tomu, že jej nebohý manžel aj s ňou, za elektrinu platil, následne došlo k demolácii poštových stránok, zavedeniu mreží na vchodových dverách a správca bytu bol zo strany žalobcov upozornený, aby šeky na platenie nájmu žalovanej, ani jej manželovi, neposielal. Žalobcovia okrem súdneho konania o vypratanie bytu začali žalovanú s jej manželom terorizovať výskytom pokazených zámkov na vstupných dverách, návštevami partii holohlavých chlapcov, privarovaním mreží a rôznym iným správaním, ktorým tlačili na žalovanú a jej manžela, aby sa bez súdneho rozhodnutia z bytu vystaňovali. Žalovaná poukázala, že privolávala k uvedeným situáciám políciu, podávala podnety, tvrdila, že jediným motívom, prečo sa z bytu nevystaňovala, nevypratala ho bez súdneho rozhodnutia, bola nezákonnosť, svojvoľnosť dražby, ktorá bola realizovaná v prospech pohľadávky voči manželovi na výživnom vo výške 2 000 eur, keď existovala obrovská disproporcia medzi hodnotou exekvovanej pohľadávky a hodnotou bytu, ktorý vydražil exekútor v prospech svojho budúceho rodinného príslušníka. Poukázala, že v súdnych konaniach žalobcovia podávali ďalšie žaloby o vydanie bezdôvodného obohatenia, z titulu užívania bytu bez právneho dôvodu, a to pred rozhodnutím vo veci vypratania nehnuteľnosti, žiadne z uvedených nárokov bežného nájmu neboli súdom právoplatne priznané. Dovolateľka poukázala na žaloby o vydanie bezdôvodného obohatenia uplatnené voči jej neskôr plnoletému synovi, ktoré neboli úspešné. Poukázala na priebeh, ktorý predchádzal exekúcii bytu, vykonštruované pohľadávky správcu bytu uplatnené ako 98 % ročný úrok z nezaplateného poplatku do fondu opráv, keď oprávnený bol iba 5 % ročný úrok, ktorý v decembri 2012, ako pohľadávku správcu, zaplatila spolu s manželom vo výške 140 eur. Súdny exekútor vyplatenie tejto pohľadávky neakceptoval a sumou vo výške 11 714,41 eura (ako výťažku) dražby napriek uvedeným skutočnostiam poukázal správcovi domu, neskôr spoločnosti Bytex Slovensko s.r.o., ktorá doteraz uvedenú čiastku drží neoprávnene.

23. S uvedenými okolnosťami sa súdy podľa dovolateľky nezaoberali, nevysporiadali, nie sú predmetom riadneho zdôvodnenia súdnych rozhodnutí. Žalovaná poukázala, že odvolací súd nereflektoval skutočný obsah podstaty predkladaných odvolacích dôvodov, ako sa súd prvej inštancie vyhýbal hodnoteniu všetkých zásadných argumentov, ktoré preukazujú, že nikdy nekonala s motívom snahy poškodiť žalobcov ako svojich veriteľov. Záver súdov vylučuje fakt, že žalobcovia nadobudli byt v pôvodnom vlastníctve žalovanej a jej nebohého manžela v čase, keď už na súde 2 roky prebiehalo súdne konanie o vypratanie nehnuteľnosti, ktorú podal vydražiteľ bytu, žalobcovia len vstupovali do tohto konania. Žalovaná a nebohý manžel nemohli mať úmysel poškodiť žalobcov užívaním bytu bez právneho dôvodu skôr ako okamihom nadobudnutia vlastníckych práv k bytu žalobcami, keď za služby spojené s užívaním bytu (údajne podľa žalobcov) neplatili, keď práve žalobcovia boli tí, ktorí svojvoľne odpojili byt od elektriny, zrušili poštové schránky, zakázali správcovi bytu doručovať šeky a úmyselne vytvorili stav, že žalovaná s manželom tieto platby nemohli uhrádzať. Žalobcovia sa domáhali svojich vlastníckych práv a vypratania bytu v situácii, keď vedeli, že pôvodní vlastníci nemajú vôľu byť dobrovoľne, bez súdneho rozhodnutia vypratať, a nemali záujem na žiadnom konštruktívnom vyriešení situácie do rozhodnutia súdu. Žalovaná poukázala na nedostatočné zdôvodnenie argumentov, ktoré uviedla v konaní ohľadne dražby bytu, s ktorými sa súd prvej inštancie vysporiadal v bodoch 30. a 31. odôvodnenia rozhodnutia. Žalovaná v konaní tvrdila, že za elektrinu, ako aj služby spojené s užívaním bytu spolu s manželom žalobcom až do odpojenia elektriny, demontáže schránok a zákazu správcovi bytu doručovať písomnosti platili, a platili aj poplatky predchádzajúcemu vlastníkovi - vydražiteľovi počas súdneho konania o vypratanie bytu, ktoré voči nim viedol. Žalovaná poprela závery súdu prvej inštancie vyjadrené v bode 31. odôvodnenia rozhodnutia o možnosti platiť zložením do notárskej úschovy, tento názor vyhodnotila ako rozporný so zákonom. Žalovaná poprela pravdivosť tvrdení súdu prvej inštancie v bode 34. odôvodnenia rozhodnutia, že žalobcovia boli nútení podať žalobu na vypratanie, keď je pravdou, že túto žalobu nepodávali žalobcovia, ale pôvodný vlastník vydražiteľ. Žalovaná nesúhlasila so záverom súdov, ktorý záver o nepoctivom zámere žalovanej postavil na nepravdivých skutkových okolnostiach, ktoré žalobcovia ani netvrdili, pričom skutočnosti, ktoré sa viažu k veci a k správaniu žalovanej, súdy žiadnym spôsobom nevyhodnocovali a nepremietli do dôvodov súdneho rozhodnutia.

24. Závery súdov sú podľa dovolateľky všeobecné, nedostatočne individualizujú vec, vynechávajú zákonné a spravodlivé posúdenie veci, hodnotenie konkrétnosti veci a vyhýbajú sa povinnosti riadne sa s tvrdenými skutočnosťami zaoberať, hodnotiť ich a vysporiadať v dôvodoch rozhodnutia. Podľa žalovanej je zdôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu všeobecné, formálne, nereflektujúce konkrétne argumenty žalovanej, nevysporiadajúce sa s argumentami žalovanej, abscentuje v nich akákoľvek úvaha súdov k vyhodnoteniu genézy veci a konkrétnych preukázaných tvrdení žalovanej.

25. Podľa názoru dovolateľky je postup odvolacieho súdu v rozpore s § 363 a § 220 CSP, keď odvolaciemu súdu uniklo, že povinnosť platiť výživné nemala žalovaná (exekúciou a dražbou vymáhaná pohľadávka exekútora sa týkala výživného, ku ktorej plateniu bol zaviazaný manžel žalovanej, a nie žalovaná). Poukázala na postup, ktorý sa týkal iných pohľadávok - pohľadávok Sociálnej poisťovne, ktorá priamo manželovi žalovanej celú zadržovanú sumu vo výške 760,11 eura vrátila, keď netušila, z akého dôvodu jej ju exekútor ako výťažok z predaja bytu poslal. Poukázala, že pohľadávka zaťa exekútora vo výške 4 940,78 eura titulom ušlého zisku (podľa vydražiteľa - zaťa exekútora žalovaná s manželom nevypratáním bytu zmarili komerčný prenájom bytu), nebola ako výťažok z predaja bytu žalovanej ani jej manželovi vyplatená napriek tomu, že o vylúčení tejto pohľadávky z uspokojenia rozvrhom výťažku v dražbe, bolo právoplatne rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Košice I z 13. októbra 2016 vo veci 39C/2/2015. Poukázala, že prvé peniaze z predmetnej dražby prišli v júni 2016, po siedmich rokoch od dražby, a to len v sume 3 692,02 eura ako smiešna hodnota vydraženého bytu. Žalovaná zdôrazňovala, že nebola osobne účastníčkou exekučného konania, bola ženou svojho manžela, a to v čase, keď ochorel a následne zomrel. Poukázala, že nemala žiadne úvery, pôžičky, exekúcie, a v pozícii účastníka exekúcie sa ocitla len preto, že bola ženou svojho manžela, od roku 2012 chorého, a s ním sa ocitla aj v ťažkej ekonomickej situácii, bez elektriny, bez peňazí, pod svojvoľným nátlakom žalobcov, ktorí sa inými prostriedkami, než súdnym konaním, chceli domôcť práva bývať v predmetnom byte. Poukázala, že hneď po právoplatnom rozhodnutí súdu vo veci vypratania nehnuteľnosti prostredníctvom svojej právnej zástupkyne vydala žalobcom byt, zanechala v ňom všetko čo mala, vrátane nábytku a osobných vecí, keďže nemala možnosť odstáť tieto veci do iného priestoru, v ktorom mala bývať.

26. V súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľka poukázala na rozhodovaciu činnosť dovolacieho súdu v konaniach podľa § 166f ZKR a na skúmanie zákonných podmienok podľa § 166g ZKR. Tvrdila, že súdy sa od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu odchýlili, poukázala na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky III. ÚS 570/2016, rozhodnutie NS SR zo 14. júna 2023 vo veci 4Obdo/35/2022, z 31. januára 2023 vo veci 5Obdo/18/2022 a 2Cdo/109/2007. Podľa dovolateľky rozhodnutie súdu prvej inštancie vyjadrené najmä v bodoch 29. a 30. odôvodnenia ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nezodpovedajú. Poukázala, že rozhodnutie vo veci záviselo od vyriešenia otázok týkajúcich sa právneho posúdenia objektívnej a subjektívnej stránky (nepoctivého zámeru žalovanej), právneho dôsledku v podobe poškodenia žalobcov ako veriteľov, a napokon aj procesného postupu súdov právnym posúdením relevantných skutočností na strane žalobcov a žalovanej pre zákonné a spravodlivé konanie o tom, či žalovaná mala alebo nemala pri podávaní návrhu na vyhlásenie konkurzu poctivý zámer. Bolo povinnosťou súdov správne aplikovať ustanovenia zákona vzťahujúce sa k otázke dôkazného bremena.

27. K dovolaniu podali žalobcovia vyjadrenie z 21. mája 2024, v ktorom žiadali dovolanie podľa § 447 písm. c) a f) CSP odmietnuť. Zároveň si uplatnili nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

28. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“, „dovolací súd“ alebo „NS SR“) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 CSP), oprávnenou osobou (§ 424 CSP), zastúpenou v dovolacom konaní v zmysle § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP a contrario) pred samotným vecným prejednaním dovolania najskôr skúmal, či je dovolanie procesne prípustné.

29. Podľa ustanovenia § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

30. Aj po zmene právnej úpravy civilného sporového konania (vrátane dovolacieho konania), ktorú priniesol CSP v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou, treba dovolanie naďalej považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012).

31. Pri uplatnení tézy vyplývajúcej z rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej rozhodnutia súdov predstavujúce res iudicata „majú zostať nedotknuté“, je potrebné na možnosť prelomenia záväznosti a nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí hľadiť ako na krajnú výnimku z tejto zásady. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3Cdo/208/2014).

32. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom týkajúcim sa jeho dôvodnosti. Z ustanovení § 419 a nasl. CSP, upravujúcich otázku prípustnosti dovolania, je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať vecným prejednaním dovolania, musia byť splnené podmienky prípustnosti dovolania vyplývajúce z ustanovení § 420 alebo § 421 CSP a tiež podmienky dovolacieho konania, t.j. aby (okrem iného) dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie dôvody a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v ust. § 431 až § 435 CSP. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP).

33. V posudzovanom prípade dovolateľka vyvodzovala prípustnosť svojho dovolania aj z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Vady konania vymenované v ust. § 420 CSP sú špecifické tým, že zakladajú nielen prípustnosť dovolania, ale aj jeho dôvodnosť. Výplýva to z ust. § 431 CSP, podľa ktorého dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

34. Ustanovenie § 166g ods. 2 písm. h) ZKR predpokladá skúmanie správania sa dlžníka pred podaním návrhu na oddĺženie (§ 166 a nasledujúcich zákona 7/2005 Z. z.). Konanie podľa § 166f (zrušenie oddĺženia pre nepoctivý zámer), ukladá veriteľom (žalobcom) bremeno tvrdení a dôkazné bremeno preukázania, že dlžník (žalovaná) nemala pri oddĺžení poctivý zámer, čo predpokladá skúmať správanie dlžníka pred podaním návrhu na oddĺženie konkurzom. Skúmať poctivý zámer žalovanej predpokladá skúmať, či dlžník mal snahu poškodiť svojho veriteľa alebo zvýhodniť niektorého z veriteľov (žalobcov) pred podaním návrhu na oddĺženie konkurzom (oddĺženie vyhlásené rozhodnutím 31OdK/227/2018 zo 7. júna 2018 zverejnené v Obchodnom vestníku dňa 13. júna 2018), či dlžník - žalovaná mala snahu poškodiť žalobcov ako veriteľov. Oddĺženie treba skúmať z hľadiska kritérií rozhodnutia Ústavného súdu III. ÚS 570/2016, skúmať právny dôvod pohľadávok, ktoré k podaniu návrhu na oddĺženie konkurzom žalovanú viedli a na iné správanie žalovanej pred podaním tohto návrhu.

35. Žalobcovia v dôvodoch návrhu podaného podľa § 166f ZKR uviedli všeobecné tvrdenia - genézu veci (dražba, žaloba o vypratanie bytu, neplatenie nájmu správcovi za médiá a iné), účastníkom oddĺženia je žalovaná (oddĺženie 7. júna 2018 zverejnené v Obchodnom vestníku) a účastníkom nie je manžel žalovanej, ktorý zomrel v roku 2017, preto bolo potrebné sa vysporiadať s tvrdeniami žalobcov uvedenými v návrhu na zrušenie oddĺženia, ktoré sa týkajú konania výlučne manžela žalovanej (body 2F. a 2G. odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie).

36. Každý veriteľ, ktorý bol dotknutý oddĺžením, má právo domáhať sa zrušenia oddĺženia do šiestich rokov od vyhlásenia oddĺžovacieho konkurzu alebo určenia splátkového kalendára, ak preukáže, že dlžník nemal pri oddĺžení poctivý zámer. Veriteľ, ktorý bol dotknutý oddĺžením, je oprávnený podať

návrh na zrušenie oddĺženia voči dlžníkovi na súde, ktorý rozhodol o oddĺžení.

37. Kritériá pre určenie nepoctivého zámeru sú sústredené predovšetkým na ekonomickom správaní dlžníka pred podaním návrhu na oddĺžovacie konanie a po jeho podaní. Pokiaľ ide o ekonomické správanie dlžníka pred podaním návrhu na začatie konania, dlžník nemal poctivý zámer, ak sa úmyselne priviedol do platobnej neschopnosti, aby mohol podať návrh na niektorú formu oddĺžovacieho konania, alebo pri preberaní záväzkov sa spoliehal na to, že ich bude riešiť v oddĺžovacom konaní. Pri týchto dvoch dôvodoch vyžaduje zákonodarca úmyselné konanie, a pri zadĺžovaní stačí aj konanie nedbanlivostné.

38. Súdny sú povinné zisťovať, aké mal dlžník príjmy, aké záväzky preberal, rovnako je potrebné zistiť či záväzky boli preberané za účelom krytia nevyhnutných životných potrieb dlžníka a tých, voči ktorým má vyživovaciu povinnosť, alebo boli určené na nie nevyhnutné spotrebné účely. Právne relevantné bude aj zistenie, z akých dôvodov prestal splácať svoje záväzky a podobne. Nepoctivý zámer osvedčuje aj také konanie dlžníka, ktoré urobil v snahe zvýhodniť niektorého veriteľa alebo poškodiť niektorého veriteľa. Dlžník nemal poctivý zámer v čase podania návrhu na oddĺžovacie konanie, ak nebol platobne neschopný, i keď o tom vedel alebo musel vedieť, alebo v návrhu a v prílohe k návrhu, alebo na dopyt správcu, uviedol nepravdivú dôležitú informáciu, alebo neuviedol dôležitú informáciu, aj keď vedel, alebo mohol vedieť, že ide o dôležitú informáciu. Nepoctivý zámer dlžníka pri týchto dôvodoch sa prejavuje hlavne zatajovaním určitých informácií vo vzťahu k správcovi alebo uvádzaním nepravdivých informácií, či už úmyselne alebo z nedbanlivosti. Pri aplikácii § 166g ods. 2 písmena h) ZKR súd má, v rámci voľného hodnotenia dôkazov, širokú mieru uváženia pri posudzovaní poctivého (nepoctivého) zámeru dlžníka, ako aj osoby dlžníka. Ako príklad je možné uviesť miernejšie hodnotenie dôvodov pre posudzovanie nepoctivého zámeru pri strate obydlia dlžníka, kde primárnym východiskom pri uvážení súdu nebude len tá skutočnosť, že dlžník obydlie stratil, ale to či stratu obydlia si zaviniť sám dlžník svojím konaním.

39. Pri hodnotení dôvodov pre poctivý, resp. nepoctivý zámer novela prikazuje prihliadnuť aj na osobu dlžníka. Súd prísnejšie hodnotí tieto dôvody u dlžníka, ktorý mal v minulosti alebo stále má významnejší majetok, má skúsenosti s podnikaním, pôsobí alebo pôsobil ako vedúci zamestnanec alebo pôsobil v orgánoch právnickej osoby alebo má iné osobitné životné skúsenosti. Existencia ktorejkoľvek tejto skutočnosti, ktorá sa viaže k osobe dlžníka, je dôvodom na prísnejšie hodnotenie dôvodov pre poctivý zámer. Ak ide o dlžníka, ktorý má iba základné vzdelanie, je v dôchodkovom veku alebo blízko tohto veku, má vážne zdravotné problémy, načas alebo trvalo stratil obydlie alebo ho v živote postihla iná udalosť, ktorá mu sťažila uplatnenie v spoločnosti, súd prihliada miernejšie k dôvodom pre posudzovanie poctivého zámeru. Bez ohľadu na až prehnanú kazuistiku má súd v rámci voľného hodnotenia dôkazov širokú mieru uváženia pri posudzovaní poctivého (nepoctivého) zámeru dlžníka, ako aj osoby dlžníka. Ako príklad je možné uviesť miernejšie hodnotenie dôvodov pre posudzovanie nepoctivého zámeru pri strate obydlia dlžníka. Tu primárnym východiskom pri uvážení súdu nebude len tá skutočnosť, či dlžník obydlie stratil, ale to, či si stratu obydlia nezavinil sám dlžník svojím konaním. (ĐURICA, Milan. § 166g [Poctivý zámer]. In: ĐURICA, Milan. Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. 4. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 1153).

40. Generálnu klauzulu poctivého zámeru je možné chápať ako právnu normu s relatívne neurčitou hypotézou, a teda ako právnu normu, ktorej hypotéza nie je stanovená priamo zákonodarcom v právnom predpise, ale ako hypotézu, ktorá prenecháva súdu, aby podľa svojho uváženia v každom jednom prípade vymedzil individuálne hypotézu právnej normy zo širokého, vopred neurčeného okruhu okolností v kontexte daných okolností a skutočností. (DZIMKO Jakub. Oddĺženie fyzickej osoby. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2024, s. 154).

41. Zákonodarca v tomto prípade generálnou klauzulou poctivého zámeru vytvoril korektív posudzovania poctivého zámeru, ktorý vychádza z posúdenia individuálnych možností a schopností dlžníka. Súčasne uvedené kritériá predstavujú možnosť súdu individuálne posúdiť zámer dlžníka pri oddĺžení.

42. Podľa § 166f ZKR preukazuje veriteľ, že dlžník nemal pri oddĺžení poctivý zámer. Skúmanie

poctivého zámeru sa týka tak činnosti dlžníka pred podaním návrhu na oddľžovacie konanie, ako aj po rozhodnutí o oddľžení. Ustanovenie § 166g ZKR potom príkladným spôsobom uvádza skutočnosti, keď dlžník má poctivý zámer, ako aj negatívnym spôsobom vymedzuje skutočnosti, keď dlžník poctivý zámer nemá. Súd má tak dostatočný priestor na úvahu, či konanie dlžníka bolo alebo nebolo motivované poctivo, nemal by pritom postupovať mechanicky, ale podľa okolností daného prípadu s ohľadom na kritériá prísnejšieho alebo miernejšieho posudzovania, a to najmä s ohľadom na osobu dlžníka alebo jeho životnú situáciu. (Duračinská Jana. Glosa. Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Obdo/74/2021 z 20.10.2022 (žaloba o zrušenie oddľženia pre nepoctivý zámer); Súkromné právo. 2023. č. 3, s. 91).

43. Z uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky z 28. apríla 2020 vo veci sp. zn. IV. ÚS 149/2020 vyplýva, že „východisková téza sťažovateľky o nutnosti skúmať poctivosť zámeru vo fáze vyhlasovania oddľžovania konkurzom je mylná. Ako z dôvodovej správy k zákonu č. 377/2016 Z. z., ktorým došlo s účinnosťou od 1. marca 2017 k zavedeniu dnešnej podoby takzvaného osobného bankrotu do zákona o konkurze a reštrukturalizácii, vyplýva, kontrolné mechanizmy pre oddľženie fyzickej osoby konkurzom majú „ex post“ povahu. Kontrolný mechanizmus je zhmotnený predovšetkým v inštitúte návrhu na zrušenie oddľženia pre nepoctivý zámer (§ 166f a § 166g zákona o konkurze a reštrukturalizácii), ktorým môže veriteľ dotknutý oddľžením, prípadne prokurátor iniciovať súdny spor, výsledkom ktorého môže byť zrušenie oddľženia konkurzom pre nepoctivý zámer. Z právnej úpravy (§ 166g ods. 5 zákona o konkurze a reštrukturalizácii) výslovne vyplýva, že osobitné súdne konanie je jediným nástrojom na posúdenie poctivosti zámeru dlžníka a súd nemá dovolené ju skúmať pri rozhodovaní o oddľžení konkurzom. Ak chce sťažovateľka presvedčiť orgány súdnej moci o ňou tvrdených skutočnostiach, slúži na tento účel práve uvedený samostatný typ súdneho konania.“

44. Z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky z 10. januára 2017 vo veci sp. zn. III. ÚS 570/2016 vyplýva, že Ústavný súd najprv in abstracto predosiela, že účelom oddľženia podľa štvrtej časti zákona o konkurze a reštrukturalizácii nie je garancia úplného uspokojenia pohľadávok veriteľov, ktoré, hoci riadne prihlásené i zistené, boli v konkurze uspokojené iba čiastočne. Účelom oddľženia je zbaviť dlžníka, ktorý je fyzickou osobou, jeho dlhov (§ 166 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii), aby ho dlhy neuspokojené v konkurze neprenasledovali po celý zvyšok jeho života, aby tieto dlhy negenerovali ďalší jeho úpadok a aby sa po stránke hospodárskeho zabezpečenia svojej ďalšej existencie mohol opätovne postaviť na vlastné nohy. Právna úprava oddľženia nezaručuje veriteľom pohľadávok prihlásených a zistených, no neuspokojených v konkurze postavenie účastníkov v konaní o oddľžení. No tá istá právna úprava je dôkazom, že v rozhodovaní o oddľžení je hlavnou úlohou konajúceho súdu spravodlivo vyvažovať primárny účel oddľženia (záujem na strane dlžníka - fyzickej osoby) a záujmy stále neuspokojených veriteľov. Ak sa tejto svojej povinnosti konajúci súd nezhostí rešpektujúc požiadavku spravodlivosti vo vzťahoch dlžníka a veriteľov, potom buď poškodí dlžníka tým, že mu oddľženie nepovolí, prípadne mu na účel skúšobného obdobia uloží neprimerané záťaž, alebo poškodí veriteľov tým, že vytvorí predpoklady na nevymáhateľnosť ich riadne prihlásených a zistených pohľadávok, a to bez relevantných dôvodov. Zákonodarca prichádza konajúcemu súdu pri popísanej náročnej úlohe na pomoc okrem iného aj legálnou podmienkou poctivého zámeru dlžníka vynaložiť primerané úsilie na uspokojenie svojich veriteľov. Súčasne zákon o konkurze a reštrukturalizácii naznačuje čiastkové kritériá, ktoré je potrebné pri posudzovaní splnenia tejto podmienky vziať do úvahy. Ide napríklad o požiadavku riadneho plnenia povinností v predchádzajúcom konkurznom konaní (§ 167 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii). Ústavný súd je presvedčený, že posúdenie podmienky poctivého zámeru dlžníka vynaložiť primerané úsilie na uspokojenie svojich veriteľov nemôže byť posudzované len z hľadiska formálneho plnenia povinností dlžníka počas konkurzného konania v intenciách binárnej logiky (splnil - nesplnil). Súd konajúci o oddľžení musí zohľadniť všetky aspekty konkrétneho prípadu. Môže ísť o časové súvislosti, správanie dlžníka pred začatím konkurzného konania. Môže ísť aj o to, kto podal návrh na začatie konkurzného konania, nepochybne aj o to, aký právny pôvod majú pohľadávky, ktoré viedli dlžníka do stavu úpadku. Niet pochyb, že posúdenie materiálnej podmienky poctivého zámeru dlžníka vynaložiť primerané úsilie na uspokojenie svojich veriteľov sa nemôže odvíjať len od toho, či v priebehu konkurzného konania dlžník včas plnil svoje povinnosti, či formálne reagoval na požiadavky konkurzného súdu alebo správcu a pod.“

45. Z rozsudku NS SR z 20. októbra 2022 vo veci sp. zn. 1Obdo/74/2021 vyplýva, že „I. Predpokladom úspešnosti žaloby o zrušenie oddľženia je, že veriteľ v zmysle § 166f ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov preukáže, že dlžník nemal pri

oddĺžení poctivý záměr. Kritéria na určení nepoctivého záměru sa týkajú najmä ekonomického správania dlžníka pred podaním návrhu na oddĺžovacie konanie, ako aj po rozhodnutí o oddĺžení.

II. Povinnosťou dlžníka podľa § 166g ods. 1 citovaného zákona je preukázať poctivý záměr, t.j. že po podaní návrhu na oddĺženie vynaložil úprimnú snahu riešiť svoj dlh v medziach svojich možností a schopností, pričom správanie dlžníka sa posudzuje so zreteľom na jeho ekonomickú situáciu, osobné pomery a súčinnosť v oddĺžovacom konaní.“ V posudzovanom prípade sa žalobca domáhal zrušenia oddĺženia žalovanej pre nepoctivý záměr, pričom súd prvej inštancie ustálil, že žalobca nepoctivý záměr žalovanej ako dlžníčky založil na tom, že žalovaná neuviedla v návrhu na oddĺženie majetok nie nepatrnej hodnoty, v návrhu na oddĺženie uviedla nepravdivú dôležitú informáciu (neuvedenie časti svojho majetku) a žalovaná svojím konaním pred podaním návrhu na oddĺženie postúpením pohľadávok mala snahu poškodiť žalobcu ako svojho veriteľa, teda v zmysle § 166g ods. 2 písm. a), c) a h) ZKR. Týmto uplatnenými skutkovými podstatami sa súdy oboch inštancií zaoberali a po vykonanom dokazovaní dospeli k záveru, že žalobca, na ktorom spočívalo dôkazné bremeno, toto v spore neunesol, keď nepreukázal ním uplatnené zákonné dôvody na zrušenie oddĺženia žalovanej pre nepoctivý záměr v zmysle § 166g ods. 2 písm. a), c) a h) ZKR.

46. Oddĺženie nemá byť prostriedkom, ktorým dlžník sleduje len svoj vlastný prospech, bez ohľadu na oprávnené záujmy svojich veriteľov a bez zodpovednosti za záväzky voči nim. Aktuálny koncept dodatočnej kontroly poctivého záměru dlžníka je hodnotený ako nie vhodný, pretože je „v rozpore s právnou istotou účastníkov konania, predovšetkým veriteľov,“ veritelia majú pritom obmedzené možnosti prístupu k zabezpečeniu dôkazných prostriedkov na preukázanie nepoctivého záměru dlžníka, a tým garancie napĺňania základného princípu oddĺženia v podobe poctivého záměru dlžníka. Glosované rozhodnutie potvrdzuje, že aktuálna právna úprava, ktorá ponecháva na aktivite veriteľa domáhanie sa zrušenia oddĺženia prostredníctvom preukazovania nepoctivého záměru dlžníka, nepredstavuje pre veriteľa nachádzajúceho sa v informačnej nerovnováhe ohľadom unesenia takého vecného bremena účinný nástroj ochrany. Súdy pritom túto zákonnú úpravu a informačnú asymetriu nevedia naprieť ich širokému priestoru na komplexné posúdenie okolností konkrétneho prípadu vyrovnať aplikáciou princípu spravodlivosti. Súdy vychádzajú zo zásady formálnej pravdy, ktorou sa riadi civilné sporové konanie, sú teda súčasne limitované preukázanými tvrdeniami veriteľa ako žalobcu ohľadom nepoctivého záměru dlžníka ako žalovaného pri oddĺžení. Prostredníctvom právnej vety formulovanej na podklade glosovaného rozhodnutia sa dovolací súd snažil odstrániť existujúce nezrovnalosti v otázke nesenia dôkazného bremena, pričom dospel k záveru, že veriteľa zaťažuje dôkazné bremeno ohľadom neexistencie poctivého záměru dlžníka pri oddĺžení (ako aj pred podaním návrhu na oddĺženie) a dlžníka zaťažuje dôkazné bremeno o existencii poctivého záměru po podaní návrhu na oddĺženie. Podotýkame však, že formulovaná právna veta v samotnom rozhodnutí právny základ nemala. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že súd nekládol rovnaké požiadavky na unesenie dôkazného bremena žalobcu a žalovanej. Pri žalobcovi súd zdôrazňoval, v čom dôkazné bremeno neunesol (je otázne, čo je veriteľ objektívne schopný vzhľadom na informačnú asymetriu uniesť), pričom pri „unesení dôkazného bremena žalovanou“ len konštatoval, že „zo správania žalovanej po podaní návrhu na oddĺženie nemal preukázané nepoctivé konanie žalovanej a ani jej úmysel poškodiť veriteľov“. Súd sa teda v skutočnosti nevysporiadal s tým, ako uniesla dôkazné bremeno o svojom poctivom záměre žalovaná, a nevyhodnocoval to podľa § 166g ods. 1 ZKR (nie je zrejmé, čo podľa § 166g ods. 1 ZKR žalovaná v konaní preukázala, resp. čím pozitívne preukázala svoj poctivý záměr po podaní návrhu). Ak by súd postupoval v súlade s § 166g ods. 1 ZKR, mal vyhodnotiť, akým konkrétnym správaním dlžníčka naplnila poctivý záměr. Žalovanú podľa toho žiadne pozitívne dokazovanie na rozdiel od žalobcu nezaťažilo. /Duračinská Jana. Glosa. Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Obdo/74/2021 z 20.10.2022 (žaloba o zrušenie oddĺženia pre nepoctivý záměr)/.

47. Z rozsudku NS SR z 18. apríla 2023 vo veci sp. zn. 5Obdo/9/2022 vyplýva, že „ani prípadná námietka prílišného „dôkazného zaťaženia“ žalobcu ako veriteľa neobstojí, nakoľko je logickým protipólom ustanovenia § 166g ods. 4 ZKR, ktoré kladie požiadavku miernejšieho posúdenia poctivého záměru u dlžníka, ktorý o. i. dosiahol iba základné vzdelanie, resp. bol postihnutý životnou udalosťou, ktorá sťažila jeho uplatnenia v spoločnosti. Najvyšší súd konštatuje, že ak by aplikácia § 166g ods. 4 ZKR neimplikovala zvýšené nároky na unesenie dôkazného bremena veriteľa, zakotvenie uvedeného ustanovenia by nemalo prakticky žiaden význam“.

48. Z uznesenia NS SR z 29. februára vo veci sp. zn. 4ObdoK/2/2023 vyplýva, že zákonodarca v §

166g ZoKR vymedzil v odseku 1 poctivý zámer dlžníka a v odseku 2 nepoctivý zámer dlžníka. Dovolací súd ešte podotýka, že je nutné rozlišovať ako ZoKR definuje poctivý zámer a nepoctivý zámer, nakoľko každý z nich je v ZoKR vymedzený aj s ohľadom na časový úsek jeho skúmania inak. Zatiaľ čo zákon určuje poctivý zámer len na základe správania dlžníka po podaní návrhu na vyhlásenie oddľžovacieho konkurzu alebo na určenie splátkového kalendára, tak takmer všetky skutkové podstaty uvedené v § 166g ods. 2 ZoKR sa zameriavajú (bez časového obmedzenia) na správanie dlžníka pred podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu alebo na obdobie počas konkurzu, pričom dôkazné bremeno preukázania nepoctivého zámeru dlžníka podľa § 166 f ZoKR vo vzťahu k jednotlivým príkladmo vymenovaným skutkovým podstatám nepoctivého zámeru v § 166 g ods. 2 ZoKR ťaží veriteľa - žalobcu (viď rozsudok zo dňa 14. júna 2023 sp. zn. 4Obdo/35/2022). Na druhej strane dôkazné bremeno preukázania, že dlžník poctivý zámer pri oddľžení podľa § 166g ods. 1 ZoKR mal, ťaží žalovaného dlžníka a vzťahuje sa na obdobie po podaní návrhu na oddľženie (obdobne aj rozsudok NS SR sp. zn. 1Obdo/74/2021 z 20. októbra 2022). Nie je teda daná ucelená a konečná definícia nepoctivého zámeru, pričom okrem príkladmo vymenovaných správanií za správanie s nepoctivým zámerom možno vo všeobecnosti považovať také správanie dlžníka, z ktorého nie je možné vyvodit' jeho úprimnú snahu riešiť svoj dlh/dlhy podľa svojich možností a schopností, a ktorého dopadom je neuspokojenie pohľadávky veriteľa/veriteľov bez vážneho, akceptovateľného dôvodu (takým dôvodom by mohol byť napr. vážny zdravotný stav, pre ktorý nemôže vykonávať zárobkovú činnosť a nevlastní majetok dostatočnej hodnoty, pričom sa predtým účelovo nezbavil svojho iného majetku). Teda podľa vyššie uvedeného sa skúmajú okolnosti/ správanie dlžníka, ktoré nastali nielen po oddľžení dlžníka, ale aj tie, ktoré nastali ešte pred podaním takéhoto návrhu, t.j. do minulosti. Je nepochybné a zároveň aj s poukazom na posúdenie doterajšieho správania sa dlžníka vo vzťahu k jeho „platobnej disciplíne“ až nevyhnutné, aby súdy preskúmavali všetky okolnosti, ktoré preukazujú poctivý alebo nepoctivý zámer dlžníka (bližšie k tomu viď 4Obdo/35/2022). Povinnosť tvrdenia v konaní o návrhu na zrušenie oddľženia pre nepoctivý zámer teda má veriteľ, t. j. žalobca, ktorý musí uviesť konkrétne tvrdenia, prečo má za to, že dlžník nemal pri oddľžení poctivý zámer, súčasne musí tieto tvrdenia podprieť dôkazmi, t.j. preukázať ich (k tomu bližšie viď sp. zn. 5Obdo/18/2022 z 31. januára 2023). Povinnosťou dlžníka je naopak poprieť tvrdenia veriteľa, t.j. preukázať svoj poctivý zámer, a teda v tomto smere má dôkazné bremeno o poctivosti svojho zámeru (§166g ods. 1 ZoKR). Aby popretie tvrdení mohlo mať svoje zákonom stanovené účinky, musí ísť o popretie kvalifikované, konkrétne a určité. Hoci v zmysle ust. § 151 ods. 1 CSP sa skutkové tvrdenia strany, protistranou výslovne nepopreté, považujú za nesporné, nemožno podľa dovolacieho súdu každé skutkové tvrdenie veriteľa v konaní o návrhu na zrušenie oddľženia pre nepoctivý zámer, považovať automaticky za dostačujúce pre naplnenie záveru o nepoctivom zámere dlžníka podľa § 166g ods. 2 ZoKR. Dôvodom podstatným pre zrušenie oddľženia je záver súdu prijatý na základe zistených, súčasne však nespochybniteľných skutkových okolností spadajúcich pod niektorú demonštratívne vymenovanú skutkovú podstatu v § 166g ods. 2 ZoKR (alebo skutkovú podstatu v tomto ustanovení neuvedenú), ak z nich možno uzavrieť, že dlžník pri oddľžení nemal poctivý zámer. Je tiež nutné stotožniť sa s tvrdením žalovaného v dovolaní o tom, že vo svojich písomných podaniach uvádzal tvrdenia na svoju obranu, smerujúce k preukázaniu neopodstatnenosti tvrdení žalobcu o nepoctivom zámere jeho osoby (č.l. 124 a nasl., č.l. 173 a nasl.). Bolo preto povinnosťou súdov sa s nimi vysporiadať, resp. zdôvodniť, prečo ich súd (súdy) nepovažujú za relevantné pre rozhodnutie vo veci (aj prípadným zdôvodnením, či ide o okolnosti preukazujúce, resp. vylučujúce jeho poctivý zámer, ktoré je dlžník povinný preukázať v zmysle §166g ods. 1 ZoKR). Povinnosť súdu svoje rozhodnutie náležite odôvodniť je jedným z princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“). Žalobca okolnosti, pre ktoré má za to, že dlžník nemal pri oddľžení poctivý zámer, musí nielen tvrdiť, ale tieto tvrdenia musí aj preukázať, ktoré zistenia musí zas súd vo svojom rozhodnutí dostatočne zdôvodniť.

49. Z rozsudku NS SR z 2. augusta 2023 vo veci sp. zn. 4Obdo/44/2022 (R 60/2023) vyplýva, že:

I. Skutkové podstaty nepoctivého zámeru sú v § 166g ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov (ZoKR) vymenované len demonštratívne, preto nie je možné vyžadovať od žalobcu podradenie v žalobe na zrušenie oddľženia uvádzaných skutkových tvrdení pod konkrétnu skutkovú podstatu uvedenú v § 166g ods. 2 ZoKR. V žalobe preto postačuje uvedenie rozhodujúcich skutočností, ktorými žalobca vymedzuje nepoctivosť zámeru dlžníka pri oddľžení.

II. Ak sa do oddĺženia žalovaný dostal na základe rozhodnutia vydaného súdom v konaní o oddĺžení začatom po 1. marci 2017 podľa ustanovení zák. č. 377/2016 Z. z., ktorým sa novelizoval zákon o konkurze a reštrukturalizácii, je potrebné na zrušenie tohto oddĺženia v konaní podľa § 166f ZoKR aplikovať aj ustanovenie § 166g ZoKR, zavedené tiež touto novelou, a to s poukazom na prechodné a záverečné ustanovenie v § 206f ZoKR, pričom posudzovanie správania sa dlžníka definovaného v § 166g ods. 2 písm. e), g), h) ZoKR v konaní o zrušení oddĺženia podľa § 166f ZoKR nie je pred podaním návrhu na oddĺženie spätne do minulosti časovo ohraničené, teda môže sa posudzovať aj správanie dlžníka v čase pred účinnosťou tejto novely.

III. Pri prísnejšom prihliadaní k osobe dlžníka a na súdom zistené skutkové okolnosti podľa § 166g ods. 3 ZoKR je možné podľa § 166g ods. 2 písm. h) ZoKR považovať správanie dlžníka za správanie v snahe poškodiť veriteľa, aj napriek tomu, že v rámci neho využíva zákonom dovolené prostriedky na svoju obranu proti plneniu záväzku, ktorý neuznáva, ak sa preukáže, že účelom tohto správania bolo vyhnúť sa plneniu tomuto veriteľovi alebo toto plnenie účelovo oddialiť. Ak dlžník neuhrádza dlh veriteľovi ani len čiastočne, hoci by ho veriteľovi, bez jeho zvýhodnenia oproti iným veriteľom, uhradiť mohol, čo i len čiastočne alebo si privodil úmyselne ekonomický a majetkový stav, v ktorom dlh tomuto veriteľovi uhradiť nemôže, je možné jeho správanie posúdiť ako nepoctivé správanie podľa § 166g ods. 2 písm. h) ZoKR v snahe poškodiť veriteľa.

50. Dovolací súd skonštatoval, že pri posudzovaní nepoctivého zámeru je potrebné sa sústrediť predovšetkým na ekonomické správanie sa dlžníka, a to pred podaním návrhu na oddĺžovacie konanie, ako aj po jeho podaní. Rozhodujúce je však skutkové tvrdenie žalobcu - vymedzenie konkrétneho správania sa žalovaného dlžníka - v žalobe o zrušenie oddĺženia. Pri posudzovaní veriteľom namietaného správania sa dlžníka je potrebné zobrať do úvahy súdu, či sa týmto správaním dlžník priviedol úmyselne do stavu platobnej neschopnosti, prípadne, či sa zadlžoval bez potrebnej obozretnosti (nedbanlivostne), či neuhradenie záväzku veriteľa nebolo cieľené (v záujme ho poškodiť alebo zvýhodniť iného veriteľa), teda z akých dôvodov neuhradil veriteľov záväzkov. V rámci tejto úvahy treba posúdiť, či cieľom jeho ekonomického správania bola úprimná snaha dlh uhradiť zo svojho zdroja príjmov, teda v rámci svojich zárobkových možností (napr. zo zamestnania, či inej zárobkovej alebo podnikateľskej činnosti), či sa nezbavoval účelovo svojho majetku a náhrady zaň (napr. pre zvýhodnenie iného veriteľa alebo pre vedenie vlastného súkromného života nad svoje možnosti s prihliadnutím na jeho príjmy a záväzky), či nerozširoval bez rozvahy svoje dlhy a pod. Súd teda posúdi, či je žalobcom namietnuté správanie dlžníka možno vyhodnotiť tak, že sa úmyselne privodil do platobnej neschopnosti, či cielene vyvolal svoju nemajetnosť alebo si z nedbanlivosti privodil zadĺženie, a tak uhradiť dlh veriteľa nechcel alebo nemohol.

51. Z rozsudku NS SR zo 14. júna 2023 vo veci sp. zn. 4Obdo/35/2022 (R 59/2023) vyplýva, že správanie dlžníka pre účely posúdenia naplnenia predpokladov pre zrušenie oddĺženia podľa § 166f zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov (ZoKR) treba posudzovať za obdobie v rozsahu žalobných námietok dotknutého veriteľa, s prihliadnutím na dopad tohto správania na platobnú neschopnosť dlžníka a na možnosť uspokojenia oddĺžením dotknutej pohľadávky veriteľa. Toto obdobie posudzovania správania dlžníka spätne pred podaním návrhu na oddĺženie nie je ohraničené žiadnou zákonnou lehotou.

52. Z rozsudku NS SR z 31. januára 2023 vo veci 5Obdo/18/2022 vyplýva, že pri hodnotení poctivosti zámeru dlžníka je potrebné zohľadniť všetky okolnosti spočívajúce v majetkových aj osobných pomeroch dlžníka, a v tomto konkrétnom prípade s prihliadnutím na samotnú výšku pohľadávky vo vzťahu k ostatným nákladom dlžníka, najmä na zabezpečenie výživného pre maloleté dieťa, ako aj nákladov potrebných na prežitie. Súdny nižšej inštancie postupovali správne, keď v súlade s uvedeným zákonným ustanovením považovali argumentáciu žalobcu o nepoctivom zámere žalovaného za nedôvodnú. Podľa dovolacieho súdu o nepoctivom zámere žalovaného nesvedčí ani samotná skutočnosť, že návrh na vyhlásenie konkurzu podal v krátkej dobe potom, ako mu začali byť vykonávané zrážky zo mzdy. Žalovaný podaním tohto návrhu využil zákonnú možnosť a ustanovenie ZoKR takéto konanie ako nepoctivý zámer dlžníka nedefinuje.

53. Súdny rozhodujúce v inštančnom postupe boli povinné posudzovať konkrétny návrh žalobcov (konkrétne dôvody uvádzané v návrhu žalobcov podľa § 166f ZKR) a konfrontovať ich s tvrdeniami žalovanej, vyhodnotiť obranu dlžníka (žalovanej) spočívajúcu v uvedení konkrétnych skutkových tvrdení na časovej osi pri aplikácii dôkazného bremena veriteľov (žalobcov) v konaní podľa § 166f a 166g ods. 1 a ods. 2 písm. h) ZKR a závery hodnotenia premietnuť do dôvodov súdneho rozhodnutia.

54. Hodnotenie poctivého zámeru podľa § 166g ods. 2 písm. h) ZKR je vždy individuálnym posúdením konkrétnej skutkovej a právnej situácie dlžníka, ktorý návrh na oddĺženie konkurzom podáva. Preto je potrebné riadne hodnotiť konkrétne skutkové okolnosti, tvrdené účastníkmi konania, najmä situáciu dlžníka, ktorý návrh na oddĺženie podáva, vo väzbe na posudzovanie vplyvu konkrétnej situácie dlžníka, na postavenie a správanie konkrétnych veriteľov, na časovej osi, a hodnotenie uviesť v odôvodnení súdneho rozhodnutia. Vzhľadom na značnú individualizáciu posudzovania poctivého zámeru (§ 166g ods. 2 písm. h) ZKR v súdnom konaní podľa § 166f ZKR) súdy sú povinné z obsahu vymedzenia podaného návrhu veriteľov vychádzať, obsah návrhu konfrontovať s konkrétnou obranou dlžníka, preskúmať tvrdenia účastníkov konania, vyhodnotiť ich, a závery hodnotenia premietnuť do riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

55. V zmysle uvedených kritérií bolo potrebné, aby sa súdy rozhodujúce v inštančnom postupe, v dôvodoch rozhodnutia vysporiadali s obsahom návrhu žalobcov podaným podľa § 166f (zrušenie oddĺženia pre nepoctivý zámer) ZKR a skúmali podmienky aplikácie § 166g ods. 2 písm. h) vo väzbe na naplnenie ustanovení § 166g ods. 3, ods. 4, ods. 5 ZKR. Bolo potrebné posúdiť, či konanie žalovanej - dlžníka tak ako ho skutkovo ustálili súdy, napĺňa všetky znaky nepoctivého zámeru podľa § 166g ods. 2 písm. h) ZKR, či toto konanie možno bez akýchkoľvek pochybností subsumovať pod konanie vedome poškodzujúce veriteľa vychádzajúce z konkrétnej situácie, i správania žalobcov, a posúdenie premietnuť do riadnych dôvodov súdneho rozhodnutia.

56. Súdy rozhodujúce v inštančnom postupe podľa dovolacieho súdu nepostupovali v súlade s ustálenou judikatúrou /najmä rozhodnutiami NS SR z 20. októbra 2022 vo veci 1Obdo/74/2021, z 29. februára 2024 vo veci 4ObdoK/2/2023, z 31. januára 2023 vo veci 5Obdo/18/2022, z 18. apríla 2023 vo veci 5Obdo/9/2022 a z 2. augusta 2022 vo veci 4Obdo/44/2022 (R 60/2023)/, keď individuálne správanie žalovanej, konanie žalobcov, ktorí odpojili byt od elektriny, vykonávali postupy prostredníctvom tretích osôb, montovaním mreží, demontovaním poštových schránok, postupmi neznámych chlapov, komunikáciou so správcom bytu, jeho hodnotenie nepremietli do riadnych dôvodov súdneho rozhodnutia. Súdy boli povinné vychádzať z premisy dôkazného bremena veriteľa - žalobcov v konaní podľa § 166f ZKR, povinnosti veriteľa preukázať konkrétne skutkové okolnosti veci, riadne ich vymedziť v návrhu, označiť a predložiť dôkazy preukazujúce nepoctivý zámer žalovanej pri podaní návrhu na oddĺženie konkurzom a premietnuť hodnotenie podaného návrhu do dôvodov súdneho rozhodnutia. Súdy riadne nezdôvodnili vplyv (respektíve neexistenciu vplyvu) ekonomickej situácie žalovanej, v ktorej sa ocitla, na jej správanie (bývanie v byte, neplatenie nájmu a iné tvrdenia žalovanej, ktoré sa týkali doby súdneho konania o vypratanie bytu a tvrdený spôsob vykonávania dražby bytu).

57. Právo na spravodlivé súdne konanie zahŕňa aj právo účastníka konania na riadne zdôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo na riadne zdôvodnenie súdneho rozhodnutia je potrebné dôsledne aplikovať v každom súdnom rozhodnutí, v ktorom sa hodnotí najmä individuálne správanie účastníka konania, a toto správanie sa podriaďuje pod konkrétnu hypotézu právnej normy (§ 166g ods. 2 písm. h) ZKR), ktorá má všeobecný charakter. Konanie podľa § 166f ZKR má výrazne individuálny charakter. V tomto konaní (podľa § 166f ZKR) je potrebné dôsledne aplikovať právo na spravodlivé súdne konanie a riadne zdôvodnenie súdneho rozhodnutia, keďže v konaniach podľa § 166f ZKR sa hodnotí individuálne konkrétne správanie dlžníka ako účastníka tohto konania, ktorý charakter správania sa podriaďuje pod konkrétne ustanovenia právnej normy (§ 166g ods. 2 písm. h) ZKR), ktorá je vyjadrená v málo individualizovanej rovine - vo všeobecnej rovine.

58. Z uvedených dôvodov dovolací súd obe rozhodnutia súdov nižších inštancií podľa § 449 ods. 1 CSP zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie podľa § 450 CSP na ďalšie konanie.

59. Vzhľadom na to, že v dôsledku okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej právnej úpravy, ktorou bola zmenená okrem iných aj kauzálna príslušnosť súdov vo veciach podľa ZKR, je od 1. júna 2023 daná podľa § 196a ZKR funkčná príslušnosť Mestského súdu Košice, dovolací súd vrátil vec na ďalšie konanie Mestskému súdu Košice.

60. Vzhľadom na zrušenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu spolu s rozsudkom súdu prvej

inštancie na základe dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP (ktoré zakladá prípustnosť a aj dôvodnosť dovolania), sa dovolací súd už ďalej nezaoberal skúmaním prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 421 CSP, pretože v danom štádiu konania by to bolo nadbytočné (vid' bod 28 uznesenia Veľkého senátu občianskoprávneho kolégia sp. zn. 1VCdo/1/2018 z 21. marca 2018, z ktorého vyplýva, že „dovolací súd sa z povahy dovolacieho dôvodu uplatneného podľa § 420 CSP zaoberá najprv týmto dovolacím dôvodom, a ak zistí, že je daný, dovolacím dôvodom uplatneným podľa § 421 CSP sa už nezaobera, pretože by to bolo neefektívne)

61. O trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie (§ 453 ods. 3 CSP).

62. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.